

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Mustafa ÇİFTÇİ** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Son dönemde çeşitli etkinliklerde, özellikle Kürt halkının hafızasında ağır insan hakları ihlalleri, faili meçhul cinayetler, zorla kaybetmeler, işkence ve hukuksuzluklarla özdeşleşmiş yapılara yönelik övgü ve meşrulaştırma girişimleri kamuoyunda ciddi tepki yaratmaktadır. Basına yansıyan haberlere göre 10 Mayıs'ta Ankara'da Keçiören Belediyesi'ne ait Estergon Kalesi Türk Kültür Merkezi'nde düzenlenen "Turkomania Festivali" isimli etkinlikte, kendisini Emre Cuşan olarak tanıtan bir şahıs sahneye JİTEM ile özdeşletiren kıyafetlerle çıkmış ve JİTEM'i öven ifadeler kullanılmış; "Beyaz Toros getirecektim ancak kalmamış" şeklindeki söylemlerle 1990'lı yılların karanlık pratiğine gönderme yapılmıştır.

JİTEM adıyla bilinen yapılanma, uzun yıllar boyunca resmi olarak inkâr edilmiş; ancak sonraki yargı süreçleri, tanık anlatımları, Meclis araştırmaları ve insan hakları raporlarıyla birlikte varlığı kamuoyunun bilgisine girmiştir. Faili meçhul cinayetler, köy boşaltmaları, zorla kaybetmeler ve hukuk dışı operasyonlarla anılan bu yapı; Kürt halkının kolektif hafızasında derin travmalar bırakmıştır.

1990'lı yıllarda beyaz Renault Toros araçları, çok sayıda yurttaşın kaçırılması, işkence görmesi veya öldürülmesi olaylarıyla özdeşleşmiş; bu araçlar toplum hafızasında bir korku sembolü haline gelmiştir. İnsan Hakları Derneği (İHD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) ve çeşitli uluslararası insan hakları kuruluşlarının raporlarında da söz konusu dönemde yaşanan ağır hak ihlallerine dikkat çekilmiştir.

Buna rağmen bugün kimi kişi ve çevrelerin JİTEM'i öven, faili meçhul cinayetler dönemini romantize eden ve beyaz Toros gibi semboller üzerinden toplumsal travmayı yeniden üreten açıklamalar yapabilmesi; cezasızlık kültürünün devam ettiğini göstermektedir. Bu tür söylemler yalnızca geçmişte yaşanan ağır insan hakları ihlallerini meşrulaştırmakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal barış ve demokratik toplum perspektifini de zedelemektedir.

Özellikle kamuya açık etkinliklerde ve sosyal medyada nefret, tehdit ve şiddet çağrışımı içeren bu tür ifadelerin denetimsiz biçimde dolaşıma sokulması; Kürt yurttaşlar başta olmak üzere faili meçhul cinayetlerde yakınlarını kaybeden tüm kesimler açısından açık bir travma yeniden üretimi anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ankara'da gerçekleştirilen "Turkomania Festivali" isimli etkinlikte JİTEM'i öven ve beyaz Toros göndermesi yapan kişiler hakkında Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme veya soruşturma başlatılmış mıdır? Keçiören Belediyesi'nin mülkiyetinde bulunan bir kamusal alanda JİTEM övgüsü içeren ve beyaz Toros sembolü üzerinden tehdit çağrışımı yapan açıklamaların yapılmasına ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir inceleme veya idari süreç başlatılacak mıdır?
2. JİTEM'i öven, faili meçhul cinayetleri çağrıştıran ve toplumun belirli kesimlerini hedef haline getiren açıklamalar; Bakanlığınız tarafından nefret söylemi veya kamu düzenini bozabilecek söylemler kapsamında değerlendirilmekte midir?
3. 1990'lı yıllarda yaşanan faili meçhul cinayetler, zorla kaybetmeler ve JİTEM bağlantılı iddialara ilişkin Bakanlığınız arşivlerinde bulunan bilgi ve belgelerin kamuoyuna açıklanmasına yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
4. İçişleri Bakanlığı bünyesinde, geçmiş dönem ağır insan hakları ihlalleriyle yüzleşme, hakikatlerin ortaya çıkarılması ve toplumsal hafızanın korunmasına yönelik herhangi bir politika veya çalışma bulunmakta mıdır?
5. Son 10 yıl içerisinde JİTEM'i öven, faili meçhul cinayetleri meşrulaştıran veya beyaz Toros sembolü üzerinden tehdit içeren paylaşım ve açıklamalar nedeniyle kaç kişi hakkında işlem yapılmıştır?
6. Kamu kurumlarının veya kamu destekli organizasyonların, insan hakları ihlalleriyle özdeşleşmiş yapı ve sembollerin propagandasına karşı alması gereken önlemlere ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir genelgesi veya çalışması bulunmakta mıdır?
7. Kürt halkının hafızasında ağır travmalarla yer etmiş olan faili meçhul cinayetler ve zorla kaybetmelerle yüzleşilmesi adına Bakanlığınızın yürüttüğü herhangi bir demokratikleşme veya hakikat çalışması mevcut mudur?
8. Toplumsal barışı tehdit eden, geçmişteki devlet bağlantılı suç yapılarını öven ve cezasızlık kültürünü besleyen açıklamaların önlenmesi adına Bakanlığınız hangi adımları atmayı planlamaktadır?